

สรุปโครงการ
(Executive Summary)

สรุปโครงการ (Executive Summary)

ทุนส่งเสริมกลุ่มการวิจัย (เมธีวิจัยอาวุโส สกว.) ประจำปี 2553-2556

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ชื่อโครงการวิจัย (ภาษาไทย) ชาตินิพนธ์ : กระบวนทัศน์ใหม่ในการสืบสานภาษาและวัฒนธรรม

(ภาษาอังกฤษ) Ethnicity: New paradigm in language and cultural transmission

ชื่อรายงานวิจัย (ภาษาไทย) การแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโง่ง

(ภาษาอังกฤษ) Phonological variation and change in Thai Song

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

โครงการวิจัย “ชาตินิพนธ์: กระบวนทัศน์ใหม่ในการสืบสานภาษาและวัฒนธรรม” (Ethnicity: New paradigm in language and cultural transmission) จึงมีจุดมุ่งหมายที่จะใช้ผลผลิตจากการวิจัยเรื่อง “ชาตินิพนธ์ ภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาตินิพนธ์” (สมทรง บุรุษพัฒน์และคณะ 2555) เพื่อต่อยอดการวิจัยที่มุ่งเน้นการดำรงมรดกทางภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาตินิพนธ์ (sustained maintenance of the linguistic and cultural heritage) ด้วยกระบวนทัศน์ใหม่ในการศึกษาหากระบวนทัศน์ใหม่ จำเป็นต้องศึกษาสภาพการของภาษาและวัฒนธรรมที่ดำรงอยู่ในปัจจุบันด้วย ดังนั้นจึงมีการศึกษากระบวนการทางภาษาที่ดำเนินอยู่ (language processes in progress) และการคงอยู่เปลี่ยนแปลงหรือสูญหายของอัตลักษณ์ทางภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาตินิพนธ์ (Maintenance/shift/ loss of language and cultural identity of ethnic groups) การศึกษาหากระบวนทัศน์ใหม่หรือแนวทางใหม่ในการสืบสานภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาตินิพนธ์ มุ่งที่จะศึกษา 2 ประเด็นหลัก คือ

1. ทางด้านการศึกษา ดำเนินการวิจัยทางด้านการพัฒนาหลักสูตร วิธีการสอน และการประเมินผลของภาษากลุ่มชาตินิพนธ์สำหรับโรงเรียน/สถานศึกษาที่มีนักเรียนกลุ่มชาตินิพนธ์
2. ทางด้านการจัดการข้อมูลตัวบทของกลุ่มชาตินิพนธ์ (Textual data management of ethnic groups)

โครงการวิจัยประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อย 5 โครงการ ได้แก่

1. กระบวนการทางภาษากลุ่มชาตินิพนธ์ที่ดำเนินอยู่ (Ethnic language processes in progress)
2. การดำรงอยู่และการเปลี่ยนของภาษาและวัฒนธรรมของกลุ่มชาตินิพนธ์ (Ethnic language/ cultural maintenance and shift)
3. การพัฒนาหลักสูตรของภาษากลุ่มชาตินิพนธ์สำหรับโรงเรียนที่มีนักเรียนกลุ่มชาตินิพนธ์ (Curriculum development of ethnic languages in ethnic schools)
4. การจัดการข้อมูลตัวบทของกลุ่มชาตินิพนธ์ (Textual data management of ethnic groups)
5. การดำรงวัฒนธรรมไทยโง่ง: ภาพสะท้อนผ่านเพลงขับ (Cultural maintenance of the Thai Song, as reflected in their folk songs)

กลุ่มชาตินิพนธ์ที่คัดเลือกเพื่อการวิจัยในครั้งนี้คือไทยโง่งที่อาศัยอยู่ใน 4 จังหวัดของภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ ราชบุรี เพชรบุรี นครปฐม และสุพรรณบุรี เหตุผลในการคัดเลือกไทยโง่งคือชาวไทย

โง้งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีการรวมตัวกันเป็นปึกแผ่น เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง มีอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างชัดเจนและมีความปรารถนาอันแรงกล้าในอันที่จะสืบสานภาษาและวัฒนธรรมของตนให้อยู่ได้นานที่สุด นอกจากนี้ยังมีตัวเขียนภาษาไทยโง้ง จึงไม่จำเป็นต้องประดิษฐ์ตัวอักษรเพื่อเขียนภาษาไทยโง้ง ดังนั้นการเริ่มต้นงานวิจัยกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโง้งที่มีเจตคติในทางบวกต่อภาษาและวัฒนธรรมของตนนับว่าเป็นต้นทุนสำคัญในการเริ่มต้นงานวิจัยนี้ และน่าที่จะได้แบบอย่างที่ดีสำหรับการทำงานวิจัยกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆต่อไปในอนาคต ส่วนการกำหนดพื้นที่วิจัยเป็น 4 จังหวัดดังกล่าวก็ด้วยเหตุผลทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับถิ่นฐานเดิมและการโยกย้าย ดังที่ทราบกันไทยโง้งมีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่ประเทศเวียดนามทางตะวันตกเฉียงเหนือ ไทยโง้งได้อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยหลายครั้งด้วยเหตุผลทางการเมือง ครั้งแรกใน ปี พ.ศ. 2322 สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกให้กองทัพเมืองหลวงพระบางยกกำลังไปตีเอาเมืองของไทดำซึ่งตั้งอยู่ริมเขตแดนเวียดนามเหนือ แล้วกวาดต้อนครอบครัวไทดำลงมาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ตำบลหนองปรัง อำเภอยาย้อย เมืองเพชรบุรี การอพยพเข้ามาในประเทศไทยครั้งต่อมาเกิดด้วยเหตุผลทางการเมืองอีกเช่นกัน การอพยพดำเนินเรื่อยมาจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2430 (สิริ พิงเดช, 2519) ต่อมาได้มีการโยกย้ายไปหาที่ทำกินใหม่ในบริเวณใกล้เคียง เช่น ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสาคร เลย พิจิตร พิษณุโลก กำแพงเพชร ไทยโง้งที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเหล่านี้ส่วนใหญ่อพยพมาจากจังหวัดเพชรบุรีเป็นเวลา 3-4ชั่วอายุคน (ประมาณกว่า 200 ปี)

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาไทยโง้งที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเพชรบุรีซึ่งเป็นถิ่นฐานดั้งเดิมของไทยโง้งในประเทศไทยและจังหวัดที่ใกล้เคียง ได้แก่ ราชบุรี สุพรรณบุรี และนครปฐมเนื่องจากจังหวัดเหล่านี้มีชุมชนไทยโง้งที่เข้มแข็ง ยังมีการใช้ภาษาไทยโง้งในชีวิตประจำวัน และยังคงพิธีกรรมดั้งเดิมของไทยโง้งอยู่

โครงการวิจัย “การแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโง้ง” (Phonological variation and change in Thai Song) เป็นโครงการวิจัยโครงการหนึ่งของโครงการวิจัยย่อย “กระบวนการทางภาษากลุ่มชาติพันธุ์ที่ดำเนินอยู่” และเป็นงานวิจัยที่นำเสนอแนวทางของการแปรและการเปลี่ยนแปลง (variation and change) ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ของการศึกษาภาษาศาสตร์เชิงประวัติ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อศึกษาภาวะภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยโง้งในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งพิจารณาจากระบบเสียงที่ใช้โดยชาวไทยโง้ง 3 รุ่นอายุ คือ วัยหนุ่มสาว วัยกลางคน และวัยสูงอายุ ผลจากการศึกษาการใช้ภาษาของชาวไทยโง้ง 3 รุ่นอายุจะทำให้มองเห็นการเปลี่ยนแปลงของภาษานอกจากการเปลี่ยนแปลงของภาษา ผลการวิจัยยังทำให้สามารถประเมินพลังชีวิตทางภาษา (language vitality) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการดำรงภาษา (language maintenance) การเปลี่ยนภาษา (language shift) และการตายของภาษา (language death) เนื่องจากการดำรงจะต้องมีการใช้ภาษาที่ต่อเนื่องจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นถัดไป และภาษาชนกลุ่มน้อยมีแนวโน้มที่จะกลมกลืนไปกับภาษาอื่นที่มีศักดิ์ศรีกว่า (prestige) (Edward 1997)

2.. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- 2.1 ศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโง้ง ตามตัวแปรอายุ
- 2.2 ศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาไทยโง้ง ตามภูมิภาคในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี

3.. สมมุติฐานของการวิจัย

- 3.1 ผู้พูดภาษาไทยโง้งในวัยหนุ่มสาวใช้เสียงภาษาไทยโง้งที่ปนกับภาษาไทยกรุงเทพฯ มากกว่าผู้พูดภาษาไทยโง้งในวัยสูงอายุ
- 3.2 เสียงมีการแปรไปตามถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูด

4. ขอบเขตของโครงการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงของคนสามระดับอายุในภาษาไทยช่องที่พูดใน 4 จังหวัดของภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ นครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี ใช้รายการคำศัพท์จำนวน 222 คำที่คัดเลือกมาจากรายการคำศัพท์ภาษาไทยดำในเวียดนามจำนวน 281 คำ ที่รวบรวมโดย Fippinger and Fippinger (1974) เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น การเก็บข้อมูลจะเก็บข้อมูลที่เป็นคำโดดๆ ไม่เก็บข้อมูลในข้อความต่อเนื่อง นอกจากนี้งานวิจัยได้ใช้คำศัพท์จำนวน 80 คำ สำหรับศึกษาการแปรของพยัญชนะ และคำศัพท์จำนวน 30 คำสำหรับศึกษาการแปรของสระจากคลังศัพท์ *Old Tai Dam (Black Tai) Lexicon* ซึ่ง Theraphan L-Tongkum (2002a) ได้จัดทำ

5. แนวความคิดที่นำมาใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์การแปรเสียงใช้ทฤษฎีการแปร (Variation Theory) โดยศึกษาตัวแปรภาษา (linguistic variable) คือเสียงซึ่งเป็นตัวแปรตาม (dependent variable) ตัวแปรตามนี้จะขึ้นอยู่กับเงื่อนไขปัจจัยทางสังคมที่กำหนดในงานวิจัยนี้คืออายุและถิ่นที่อยู่อาศัยของผู้พูดซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ (independent variable)

การแปรของเสียงในผู้พูดไทยช่อง 3 ช่วงอายุคนทำให้มองเห็นความเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยช่อง การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของภาษายึดแนวความคิดของทฤษฎีคลื่น (Wave Theory) เป็นสำคัญ ทฤษฎีคลื่นมาจากความคิดของ Johannes Schmidt. ที่ว่าทฤษฎีคลื่นมองภาษาที่มีความสัมพันธ์กันว่ามาจากจุดศูนย์กลางเดียวกันคือบุพภาษา ภาษาที่มาจากบุพภาษาเดียวกันนี้จะกระจายออกห่างจุดศูนย์กลางไปยังทุกทิศทางตั้งคลื่นล้อมรอบก้อนหินที่ตกลงไปในน้ำ นอกจากนี้ ราชบัณฑิตยสถาน (2553:486) ได้นิยามทฤษฎีคลื่นว่า “แนวคิดที่อธิบายการเปลี่ยนแปลงของภาษาว่าการเปลี่ยนแปลงเริ่มต้น ณ จุดใดจุดหนึ่ง รูปที่เปลี่ยนไปจะค่อยๆ แพร่กระจายออกไปในพื้นที่รอบๆ และไกลออกไปเรื่อยๆ ที่ละน้อย มีลักษณะเหมือนคลื่นในน้ำที่แผ่ขยายออกไปที่ละน้อยเมื่อเราโยนก้อนหินลงไปในสระน้ำ”

การวิเคราะห์วรรณยุกต์ในงานวิจัยนี้ใช้แนวความคิดของ Gedney (1972) ซึ่งแบ่งพยัญชนะต้นดั้งเดิมออกเป็น 4 กลุ่มตามลักษณะการทำงานของเส้นเสียงคือลักษณะเสียงก้อง (voiced) ลักษณะพ่นลม (aspirated) และลักษณะการกักที่เส้นเสียง (glottalized)

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ และหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

6.1 ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงภาษาไทยช่องที่ใช้โดยชาวไทยช่อง 3 รุ่นอายุในจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี และเพชรบุรี

6.2 ทำให้สามารถประเมินพลังชีวิตภาษาไทยช่องว่ามีการดำรงและการเปลี่ยนมากน้อยอย่างไร

6.3 ผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงภาวะภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยช่องในสถานการณ์ปัจจุบันอันจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานต่างๆ ดังนี้

6.3.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนทางด้านภาษาและการอนุรักษ์ภาษากลุ่มชาติพันธุ์

6.3.2 ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนทางด้านภาษาศาสตร์แนวภูมิศาสตร์ภาษาลิ้น และภาษาศาสตร์เชิงเปรียบเทียบและประวัติได้

7. ระยะเวลาทำการวิจัยและแหล่งทุน

งานวิจัยนี้ใช้เวลา 3 ปี คือระหว่างเดือนตุลาคม 2553 ถึงเดือนกันยายน 2556 ได้รับทุนส่งเสริมกลุ่มวิจัย (เมธีวิจัยอาวุโส สกว.) จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ประจำปี 2553-2556

8. ระเบียบวิธีการวิจัย

ขั้นตอนแรกของการวิจัยคือการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นที่เป็นเอกสารเพื่อใช้ในการทบทวนวรรณกรรม และศึกษาพื้นที่ที่จะเก็บข้อมูลซึ่งใช้ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ในการวิจัยจากผลผลิตของโครงการวิจัยเรื่อง “ชาติพันธุ์ ภาษา วัฒนธรรม และการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์” ทั้งในเรื่องข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครปฐม สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และแผนที่แสดงบริเวณที่กลุ่มชาติพันธุ์ไทยโซ่งอาศัยอยู่ใน 4 จังหวัด จากข้อมูลพื้นที่ดังกล่าว ผู้วิจัยได้คัดเลือกชุมชนที่เป็นกรณีศึกษาจำนวน 2 ชุมชนต่อหนึ่งจังหวัด รวมชุมชนที่เป็นกรณีศึกษาของ 4 จังหวัดจำนวน 8 ชุมชน จากนั้นจึงคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักในหนึ่งชุมชนไทยโซ่งที่เข้มแข็งจำนวน 3 คนที่อยู่ในวัยสูงอายุ (65 ปีขึ้นไป) วัยกลางคน (45-55 ปี) และวัยหนุ่มสาว (18-35 ปี) รวมผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดจำนวน 24 คน

ขั้นตอนต่อไปคือการสร้างเครื่องมือในการวิจัยซึ่งประกอบด้วยแบบสำรวจประวัติของผู้ให้ข้อมูลหลักและการคัดเลือกคำศัพท์เพื่อศึกษาการแปรและการเปลี่ยนแปลงเสียงจากรายการคำภาษาไทยคำที่พูดในประเทศเวียดนามของ Fippinger and Fippinger (1974) จำนวน 281 คำ คำศัพท์ที่คัดเลือกได้มีจำนวนทั้งหมด 222 คำ ผู้วิจัยได้ใช้รายการคำศัพท์นี้ในการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเพื่อตรวจสอบเสียงในภาพรวมคือทั้งพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นได้จัดทำรายการคำศัพท์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลพยัญชนะและสระโดยคัดเลือกคำศัพท์จำนวน 80 คำ สำหรับศึกษาการแปรของพยัญชนะ และคำศัพท์จำนวน 39 คำสำหรับศึกษาการแปรของสระจากรายการคลังศัพท์ *Old Tai Dam (Black Tai) Lexicon* ซึ่งจัดทำโดย Theraphan L-Tongkum (2002a) นอกจากนี้ยังสร้างรายการคำเพื่อทดสอบเสียงวรรณยุกต์โดยอาศัยหลักการทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยของ Gedney (1972) และรายการคำเพื่อวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้วิธีการทางกลศาสตร์ รายการคำชุดนี้ดัดแปลงจากรายการคำชุดเทียบเสียง (minimal set) ของพินรัตน์ อัครวัฒนากุล (2546) ในการบันทึกข้อมูลได้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

ขั้นตอนต่อไปคือการออกวิจัยภาคสนามเพื่อไปเก็บข้อมูลในชุมชนไทยโซ่งที่มีการรวมตัวกันอย่างหนาแน่น ชุมชนละ 3 คนใน 4 จังหวัด การเก็บข้อมูลได้ใช้แบบสำรวจ 4 ชุด คือ แบบสำรวจประวัติของผู้ให้ข้อมูลหลัก รายการคำเพื่อทดสอบเสียงวรรณยุกต์ทั้ง 2 ชุด รายการคำศัพท์ 222 คำ และรายการคำศัพท์ที่ศึกษาการแปรของพยัญชนะและสระ

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นระบบเสียงใช้ทฤษฎีหน่วยเสียง การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยและไทยโซ่งต่างถิ่นกันใช้ทั้งวิธีการเปรียบเทียบแนวข้ามสมัย (diachronic comparison) โดยยึดงานของ Li (1977) และ Theraphan L-Tongkum (2002a) เป็นหลัก และวิธีการเปรียบเทียบร่วมสมัย (synchronic comparison) การวิเคราะห์การแปรของเสียงยัดแนวทฤษฎีการแปรซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาทางภาษาศาสตร์สังคม การวิเคราะห์วรรณยุกต์ประกอบด้วยวิธีการวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์ด้วยการฟังและตรวจสอบกับผลที่ได้จากการวิเคราะห์รายการคำเพื่อวิเคราะห์สัทลักษณะของวรรณยุกต์โดยใช้วิธีการทางกลศาสตร์ จากนั้นได้วิเคราะห์การรวมเสียงและแยกเสียงของวรรณยุกต์เพื่อหาจำนวนหน่วยเสียงวรรณยุกต์และวิเคราะห์สัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์แต่ละวรรณยุกต์

การเสนอผลการวิเคราะห์การแปรเสียงเป็นการบรรยาย ส่วนการนำเสนอผลการวิเคราะห์วรรณยุกต์แสดงในรูปแบบของกล่องทดสอบวรรณยุกต์ของ Gedney และแสดงผลการวิเคราะห์

วรรณยุกต์ทางกลศาสตร์ด้วยกราฟเส้นแสดงค่ามากน้อย (F_0 height) และค่าเพิ่มลดของค่าความถี่มูลฐาน (F_0 contour)

9. ผลการวิจัย

พยัญชนะต้นเดี่ยวของภาษาไทยโชน่งทั้ง 8 ถิ่นในงานวิจัยนี้มีจำนวน 20 หน่วยเสียง คือ /p- t- c- k- ʔ- ph- th- kh- m- n- ɲ- ŋ- b- d- w- l- y- s- f- h-/ ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยภาษาไทยโชน่งส่วนใหญ่ตรงที่มีพยัญชนะ /d-/ เพิ่มขึ้นอีก 1 หน่วยเสียง ส่วนพยัญชนะต้นควบกล้ำและพยัญชนะท้ายในงานวิจัยนี้และงานวิจัยภาษาไทยโชน่งส่วนใหญ่ก็จะตรงกัน คือมีพยัญชนะต้นควบกล้ำ 3 หน่วยเสียง ได้แก่ /kw- khw- ɲw-/ และพยัญชนะท้าย 7 หน่วยเสียง ได้แก่ /-p -t -k -ʔ -m -n -ŋ /

การวิเคราะห์การแปรของพยัญชนะต้นเดี่ยวตามตัวแปร 3 รุ่นอายุ คือ วัยสูงอายุ (65 ปีขึ้นไป-G1) วัยกลางคน (45-55 ปี-G2) และวัยหนุ่มสาว (18-35 ปี- G3) และตัวแปรตามภูมิภาค 8 ถิ่น ได้ยึดหลักว่าพยัญชนะต้นเดี่ยวได้มีการเปลี่ยนแปลงจากพยัญชนะต้นดั้งเดิมจำนวน 42 พยัญชนะ ที่ Theraphan L-Tongkum (2002a) ได้สืบสร้างไว้อย่างไร การอภิปรายผลการแปรของพยัญชนะต้นเดี่ยวได้อภิปรายตามกลุ่มฐานกรณ์ของการออกเสียงของพยัญชนะไทดำดั้งเดิมจำนวน 5 กลุ่มโดยปรับจากการจัดกลุ่มพยัญชนะภาษาไทยดั้งเดิมของ Li (1977) คือพยัญชนะริมฝีปากดั้งเดิม (Proto-labials) พยัญชนะฟันดั้งเดิม (Proto-dentals) พยัญชนะเพดานแข็งดั้งเดิม (Proto-palatals) พยัญชนะเพดานอ่อนไทดำดั้งเดิม (Proto-velars) และพยัญชนะเส้นเสียงดั้งเดิม (Proto-glottals)

การเปลี่ยนแปลงพยัญชนะต้นของภาษาไทยโชน่ง หากเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ต่างจากภาษาไทย พบว่ามีการแปรตามอายุ เช่น พยัญชนะไทดำดั้งเดิม *j- ที่ Li (1977) ได้สืบสร้างภาษาไทยดั้งเดิมเป็น *gl/r จะเปลี่ยนเป็น c- ในภาษาไทยดำและภาษาไทยโชน่ง และเปลี่ยนเป็น khl/r- ในภาษาไทย ผู้บอกภาษาวัยหนุ่มสาวในทุกจังหวัดยกเว้นนครปฐมใช้พยัญชนะไทยคือ kh- โดยตัดพยัญชนะควบกล้ำ l/r ทิ้งไปเนื่องด้วยมีการปรับให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทยโชน่งที่ไม่มีพยัญชนะควบกล้ำ

พยัญชนะต้นควบกล้ำไทดำดั้งเดิมประกอบด้วย 7 พยัญชนะ ได้แก่ *pl- *bl- *br- *ml *ʔdl- *kl- *kr- พยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม *pl- *bl- *br- และ *kl- *kr- รวมตัวกันเป็น p- และ k- ตามลำดับ ในภาษาไทยดำและไทยโชน่งปัจจุบัน ไม่มีการแปรตามอายุและภูมิภาค พยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม *ml-เปลี่ยนเป็น m- ในภาษาไทยดำปัจจุบัน และเป็น m- หรือ l- ในภาษาไทยโชน่ง พยัญชนะควบกล้ำดั้งเดิม *ʔdl- ในคำว่า ‘ไส้เดือน’ เปลี่ยนเป็น l- ในภาษาไทยดำปัจจุบัน และเป็น l- ~ b- ~ d- ในภาษาไทยโชน่งปัจจุบัน

พยัญชนะท้ายของภาษาไทยดำและไทยโชน่งมี 7 พยัญชนะคือ /-p -t -k -ʔ -m -n -ŋ / ซึ่งส่วนใหญ่ไม่พบการแปรตามอายุและภูมิภาค ยกเว้นพยัญชนะ -ʔ ที่เปลี่ยนจากพยัญชนะท้ายไทดำดั้งเดิม *-k และปฏิภาคกับพยัญชนะท้าย -k ในพยางค์ที่มีสระเสียงยาวหรือสระประสมในภาษาไทย

สระภาษาไทยโห่งมี 9 หน่วยเสียง คือ /i, e, æ, u, ɤ, a, u, o, ɔ/ หน่วยเสียงสระเหล่านี้มีสระยาวเป็นคู่กันเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากภาษาไทย ส่วนสระประสมมี 4 หน่วยเสียง คือ /ia, ua, ua, aɯ/ การศึกษาการแปรของสระได้คัดเลือกคำศัพท์จากรายการคลังศัพท์ของ Theraphan L-Tongkum (2002a) จำนวน 30 คำ โดยใช้เกณฑ์คัดเลือกกว่าต้องเป็นคำร่วมเชื้อสายกับภาษาไทยและมีสระที่ต่างจากภาษาไทยเพื่อจะดูการแปรของสระไทยโห่งว่ามีอิทธิพลจากภาษาไทยหรือไม่ การศึกษาการแปรของสระภาษาไทยโห่งพบว่ายังมีการแปรค่อนข้างน้อย

ผลการศึกษาการแปรของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยโห่งของผู้พูดสามวัยที่อาศัยอยู่ใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครปฐม จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดเพชรบุรีโดยใช้หลักการทดสอบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยของ Gedney (1972) พบว่าภาษาไทยโห่งที่พูดใน 4 จังหวัดดังกล่าวมีจำนวนวรรณยุกต์เท่ากันทั้งหมดคือ 6 วรรณยุกต์ที่ปรากฏในพยางค์หรือคำเป็น โดยมีการแตกตัวของวรรณยุกต์ระหว่างพยัญชนะ 3 กลุ่มแรก และพยัญชนะกลุ่มที่ 4 ในวรรณยุกต์ดั้งเดิมทุกแบบ การแตกตัวของวรรณยุกต์เป็นสองทางนี้เกิดจากลักษณะก้องและไม่ก้องของพยัญชนะต้น

วรรณยุกต์ทั้ง 6 วรรณยุกต์ต่างก็มีรูปแปรซึ่งมีความแตกต่างทางสัทลักษณะเพียงเล็กน้อย จึงได้มีการกำหนดสัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์โดยใช้หลักเกณฑ์ว่าสัทลักษณะใดที่มีผู้ใช้มากที่สุดจะจัดให้เป็นสัทลักษณะหลัก สัทลักษณะหลักของวรรณยุกต์ทั้ง 6 วรรณยุกต์มีดังนี้

วรรณยุกต์ A123 คือวรรณยุกต์กลาง ตก และขึ้น

วรรณยุกต์ A4 คือวรรณยุกต์กลางต่ำขึ้นตก

วรรณยุกต์ B123 คือวรรณยุกต์กลางต่ำ ตก ขึ้นสูง

วรรณยุกต์ B4 คือวรรณยุกต์กลางระดับ

วรรณยุกต์ C123 คือวรรณยุกต์กลางต่ำ ตก และบีบที่เส้นเสียง

วรรณยุกต์ C4 คือวรรณยุกต์กลาง ตก และบีบที่เส้นเสียง

สัทลักษณะย่อยของสัทลักษณะหลักทั้ง 6 มีการแปรตามอายุในบางภูมิภาค

ส่วนวรรณยุกต์ในพยางค์หรือคำตายได้วิเคราะห์ให้เป็นรูปย่อยหน่วยวรรณยุกต์ (allotones) ของวรรณยุกต์ในพยางค์หรือคำเป็น

สำหรับระบบวรรณยุกต์ของภาษาไทยคำที่เมืองขอนแก่น พบว่ามีจำนวนวรรณยุกต์เท่ากันคือ 6 วรรณยุกต์ โดยมีเงื่อนไขในการแตกตัวของวรรณยุกต์เหมือนกับภาษาไทยโห่ง สัทลักษณะของวรรณยุกต์มีความคล้ายคลึงกับภาษาไทยโห่งยกเว้นวรรณยุกต์ A123 และ A4 ซึ่งสัทลักษณะของภาษาไทยคำจะเป็นกลางระดับ [33] และสูงระดับ [55] ตามลำดับ